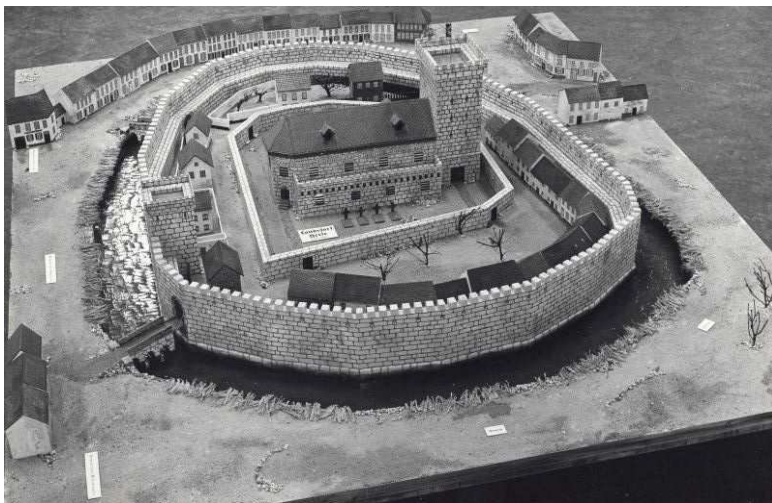

»HART VAN HEERLEN«

Informatiebulletin nr 10

**5^e jaargang
maart 2012**

HEEMKUNDEVERENIGING HEERLEN STAD

vóór en dóór Heerlenaren met hart voor Heerlen

Van de redactie

Voor u ligt de tiende editie van het informatiebulletin ofwel het verenigingsblad.

Deze uitgave is weer meer een verenigingsblad omdat er verschillende artikelen in staan die de vereniging betreffen. Voor de jaarvergadering is er van de hand van de secretaris Leo Franck het jaarverslag over het jaar 2011. Dit jaarverslag staat op de agenda van deze vergadering. De werkgroep Foto en Film heeft een bericht van Andre Hoenen over deze werkgroep ingezonden.

Misschien is het al enkele leden opgevallen maar sinds kort heeft de vereniging een nieuwe website. Hierover meer in een artikel van Leo Franck.

Tot slot een aflevering uit de artikelenreeks over de Tesch van Loes Loffeld. Dit is alweer deel V en beschrijft het proces van verkaveling van het ooit zo grote grondgebied van de Tesch. Door verkoop van delen komen er steeds meer eigenaren. Voor de meeste onder u bekende namen want in de tijd praten we over het einde van de negentiende en het begin van de twintigste eeuw. Niet alleen de namen maar ook het straatbeeld van de Geleenstraat wordt herkenbaarder.

Loes Loffeld
Leo Franck

Een nieuwe website

De meeste leden zullen niet dagelijks de website van de vereniging bezoeken en daarom valt het dan ook niet op dat de website in een nieuw jasje is gestoken.

Het meest in het oog springend is natuurlijk de kleurstelling en de kop van de webpagina's. Hierin zien we het logo van de vereniging (nu in kleur) en een foto

panorama Heerlen

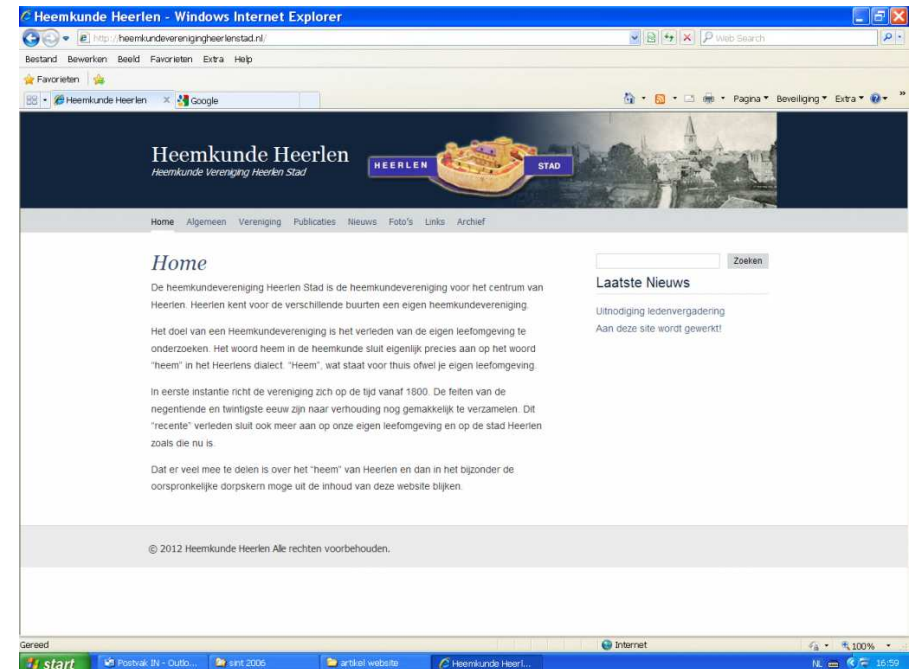
van Heerlen. De foto is het aanzicht van Heerlen vanuit het Aambos in het begin van de twintigste eeuw (voor 1902). Opvallend voor het toenmalige dorp waren de torens. De grote toren van de Pancratiuskerk, rechts de schelmen-toren en ten slotte links op de foto de iele torens het Savelbergklooster en van het raadhuis aan de

Geleenstraat. De weg op

de voorgrond is de Gasthuisstraat die ons in het toenmalige Heerlen binnenvoert. De datering van vóór 1902 maak ik op uit het feit dat de Pancratiuskerk nog niet is vergroot.

De webmaster van de vereniging, ons lid Harrie Kuipers had al aangekondigd het beheer van de website intern over te dragen, maar er veranderde in het afgelopen jaar niets op de website. In deze tijd is een goede website voor een vereniging onmisbaar en daarom heeft het bestuur het beheer van de website op zich genomen. De kennis om een website te ontwerpen en te bouwen is niet in eigen gelederen voorhanden en daarom heeft het bestuur deze klus uitbesteed aan Sandra Vola. Sandra Vola heeft al enige ervaring met het ontwerpen en bouwen van een website, onder andere de website van de wijk Lindeveld. (www.buurtbelangenlindeveld.nl). Tevens was dit de gelegenheid om de teksten van de website eens kritisch te bekijken. De bestuursleden Jan Teunissen en Leo Franck hebben deze taak op zich genomen.

De website is niet alleen van uiterlijk veranderd. De knoppenindeling, de teksten en foto's zijn voor een deel aangepast. Voor een deel omdat van de vorige website ook delen zijn overgenomen, maar alleen qua opmaak zijn aangepast.

De knoppenindeling verwijst naar de verschillende hoofdstukken waarin de website is verdeeld en die in een grijze balk direct onder de kop zijn te vinden. Gaat men met de muis op zo'n knop staan dan is ook de verdere onderverdeling naar andere bladen te zien. In grote lijnen is de website ingedeeld in een hoofdstuk over de vereniging, publicaties, nieuws, foto's, links en het archief. Wat u nu ziet is een eerste aanzet. Dat wil zeggen de inhoud van de website moet nog groeien. Ook de leden kunnen hierbij een rol spelen. De rubriek nieuws zal niet alleen gevuld worden door het bestuur maar ook de leden kunnen informatie aandragen. Het bestuur merkt ook dat de werkgroepen of individuele leden een forum zoeken waarop zij mededelingen of nieuws willen plaatsen. En verder is er het idee om de vele vragen die via de mail info@heemkundeverenigingheerlenstad.nl binnenkomen op de website te plaatsen zodat de kans op beantwoording van deze vragen groter wordt.

Moge dit artikel voor u een reden zijn om de website van de vereniging regelmatig te bezoeken.

Leo Franck

Hier een berichtje van de werkgroep Foto en Film.

De werkgroep zet twee maal per jaar een berichtje in het Limburgs Dagblad in de rubriek Wegwijs. Daarop komen veel reacties van mensen die nog fotomateriaal van vroeger hebben, hierin is de werkgroep uiteraard zeer geïnteresseerd.

Onze bijeenkomsten zijn eenmaal per maand in ons clublokaal. De werkgroep bekijkt dan wat er zoal binnengekomen is. Laatst ontvingen we nog een fotoalbum met allemaal luchtfoto's van Heerlen en omstreken. De werkgroep heeft ook nog boeken en foto's van andere dorpen en steden dan Heerlen. Naast foto's hebben we ook nog bewegende beelden van het vroegere Heerlen.

De ontvangen foto's die terug moeten naar de bezitters, worden dan gescand. De werkgroep is een kleine groep van 5 personen en de leeftijd ligt bij allen boven de 65 jaar. Wie nog interesse heeft om de groep een stukje groter te maken is van harte welkom. Wij vergaderen iedere 2^e dinsdag van de maand.

Andre Hoenen

Cafe d'r Klinge in andere tijden: uit de collectie van de werkgroep

Oud Heerlen zichtbaar

Als het verleden tastbaar is spreekt het meer tot de verbeelding. Deze stelling is de basis van de historisch musea over de hele wereld en ook de monumentenzorg is op dit principe gebaseerd. Deze stelling gaat ook op voor het volgende geval.

Lezend in de artikelen over Oud en Nieuw-Heerlen in de Nedermaas van de hand van Mercator Heerlenensis, waaraan ik in het vorig nummer van Hart van Heerlen al een artikel weidde, kom ik een passage tegen die mij direct doet denken aan een foto die ik in oktober 2006 in het centrum van Heerlen maakte.

In het najaar van 2006 vinden er werkzaamheden voor de herinrichting van het Pancratiusplein plaats. Het plein is sindsdien opnieuw bestraat en in de bestrating zijn ook de contouren van de oude stadsgracht verwerkt. De smalle goot rond het plein verwijst naar het voormalige landsfort met zijn walmuur en gracht. Bij deze werkzaamheden werd ook de kademuur van de oude gracht blootgelegd. Men was verwonderd deze muur nog aan te treffen. De blootliggende muur heb ik toen op de foto vastgelegd als een tastbaar verleden van het Oude Heerlen.

muur anno oktober 2006

In het artikel in Nedermaas kom ik de muur weer tegen. Mercator Heerlenensis beschrijft het straatbeeld van Heerlen en komt zo op het Emmaplein terecht en schrijft:

“Al schrijvende valt iemand wat in: en zoo zal allicht ; den “Nedermaas”-lezer interesseren te weten , hoe de oude Kerkgraaf voor 80 jaar er uitzag. Daarmintrent schrijft onze gemeente-archivaris Peters in De Maasgouw van maart 1923, wat oude Heerlensche “Bankrekeningen” daarvan vertellen: “Wanneer de gracht breder dreigde te worden, dan het den ingezetenen lief was, werd de “kerkhoffsgraaf met panelen en vlechtwerk ingedamd.”. In 1844 toen dokter Jaegers Burgemeester was werd er een afdijkmuur omheen getrokken, welke afgedekt werd met blauwen hardsteen, waarop een stevige leuning kwam te staan, ter wier bescherming op de uitspringende hoeken de bekende zware en grootte “historische-vierkante-hardstenen-Staatsch-Spaansche grenspalen “ — van elders aangevoerd — als schampsteen werden geplaatst.”

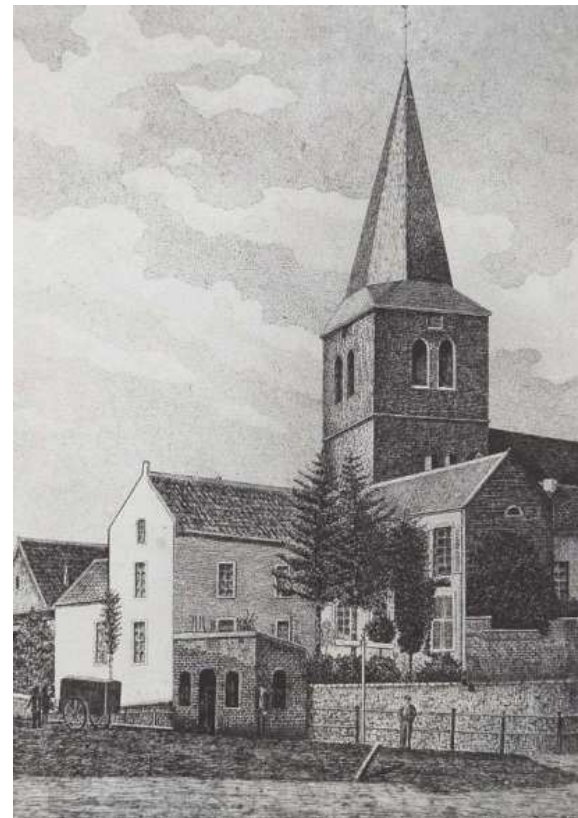
Emmaplein met gedempte gracht

gelopen, omdat de hardstenen platen nog aan de oppervlakte uitsteken. Ook de brug over de gracht die naar het oude landsfort leidde is hier nog duidelijk zichtbaar.

In het artikel van Mercator Heerlenensis is sprake van een bankrekening. Misschien dat u hier denkt aan een betaalrekening bij een bank, maar daarvan is hier geen sprake. Met een bankrekening is de boekhouding van de schepenbank bedoelt. Het bestuur van de heerlijkheid Heerlen werd in de periode voor de negentiende eeuw gevormd door de schepenbank. In het artikel komt nog een restant uit deze periode ter sprake en wel de grenspalen. Heerlen was Staats en bijvoorbeeld Schaesberg was Spaans. In de negentiende eeuw hadden deze palen hun oorspronkelijke bestemming verloren en werden ter decoratie en afscherming gebruikt.

In 2006 werd een stukje Oud Heerlen weer zichtbaar en tastbaar. De muur is sindsdien weer met zand bedekt en wie weet over hoeveel jaren de muur weer een zichtbaar en tastbaar Oud Heerlen wordt. .

Leo Franck

tekening Max de Witt situatie Emmaplein gezien vanuit huidige café Bracke, “gelender” is nog goed te zien

Jaarverslag 2011

Het jaar 2011 is het vijfde verenigingsjaar van de heemkundevereniging Heerlen Stad. Van de ontwikkelingen in dit jaar doe ik hierbij verslag.

Bestuur

Volgens het bestuursrooster was Leo Franck in 2011 aftredend. Dit is dan zijn eerste termijn van vier jaar. Hij was bereid om voor nog een periode van vier jaar in het bestuur zitting te nemen. Het bestuur bestond gedurende het jaar 2011 uit:

Jan Bardoul; voorzitter

Harry Claassens; vicevoorzitter

Leo Franck; eerste secretaris

Cor Leenaers; penningmeester

Loes Loffeld; tweede secretaris

Jan Teunissen; lid

In het verslagjaar vergaderde het bestuur acht keer. Buiten de dagelijkse gang van zaken is de aandacht van het bestuur erop gericht om de vereniging zich zo goed mogelijk naar haar leden en naar buiten toe te presenteren. Naar de leden in de vorm van de ledenvergadering, de informatiebijeenkomsten, de werk- of projectgroepen, de website en het informatiebulletin. Naar derden door middel van deelname aan activiteiten.

Jaarvergadering

De algemene ledenvergadering vond plaats op 22 maart en werd gehouden in Café D'r Klinge aan het Pancratiusplein. Het officiële deel bestond uit de gebruikelijke vergaderpunten. Dat zijn onder andere de notulen van de voorgaande vergadering en het jaarverslag van de secretaris Leo Franck. Het verslag van de penningmeester Cor Leenaers, waarin hij de goede kaspositie van de vereniging verklaarde. Na het verslag van de kascommissie die bestond uit Paul Haas en Harry Hol, kon de penningmeester en de kascommissie voor het boekjaar 2010 worden gedechargeerd. Het informatief deel van de vergadering werd door de heer Ger Kockelkorn, oud burgemeester van Meerssen, verzorgd. Hij hield een lezing met als titel "Jodendom: een mix van religie, volk en cultuur en geschiedenis, met en focus op Limburg". De betrokkenheid van de heer Kockelkorn bij dit onderwerp blijkt onder andere uit het feit dat hij beheerder is van de synagoge van Meerssen. Tevens had Loes Loffeld voor deze gelegenheid een fotopresentatie samengesteld met de tot nu toe bekende woonhuizen waar Joodse families vlak voor en in de Tweede Wereldoorlog hebben gewoond.

Verenigingslokaal

De vereniging heeft nog steeds de beschikking over flat nummer 13 in Douvenrade. De ruimte voldoet aan de eisen van de vereniging. Achteraf blijkt deze ruimte beter toegankelijk te zijn omdat deze op de benedenverdieping ligt. Voor het gratis gebruik van deze ruimte is de vereniging Douvenrade nog altijd zeer erkentelijk. Daar staat tegenover dat de vereniging in de loop van elk jaar als tegenprestatie een lezing of fototentoonstelling aan de bewoners van Douvenrade aanbiedt.

Verenigingszaken

In de loop van het jaar meldden zich zes nieuwe leden aan. Daarbij zeiden drie leden hun lidmaatschap op. Verder heeft het bestuur een viertal leden die de laatste jaren de contributie niet hebben betaald, van de ledenlijst gehaald. Met deze toe- en afname komt het ledental aan het eind van het jaar uit op 110 personen. Dit aantal is iets lager dan het aantal leden aan het begin van het jaar.

Het informatiebulletin ofwel het verenigingsblad verscheen in het verenigingsjaar twee keer en wel bij de ledenvergadering in maart en later in het jaar in september. Een derde uitgave aan het einde van het jaar zat er niet in. Een van de redenen hiervoor is het aanbod van artikelen. Tot nu toe wordt het bulletin in hoofdzaak gevuld met artikelen van de redactie. Het verschijningsritme van maart en september leek de redactie ideaal omdat daar tussen een periode van een half jaar zit.

In 2011 werd de website toch nog regelmatig bezocht. Harry Kuipers had in het vorig jaar al te kennen gegeven om als webmaster te stoppen. Deze overgang verliep minder soepel met als resultaat dat de website vanaf februari niet meer werd aangepast. In november is het bestuur aan de slag gegaan om de website weer te revitaliseren. Hiertoe vormde Jan Teunissen en Leo Franck een commissie. Zij zijn de indeling van de website, de teksten en de foto's kritisch gaan door-nemen en hebben voor een nieuwe opzet gekozen. Voor het eerste ontwerp hebben zij inmiddels ook een ontwerper in de persoon van Sandra Vola gevonden die ervaring heeft met het ontwerp van websites. De bedoeling is dat de site voor de komende ledenvergadering van maart 2012 in de lucht is.

Ondanks het feit dat de website niet veranderde bleef de stroom van vragen gedurende het jaar toch op peil. Het zijn vragen om meer informatie over personen, gebouwen, of historische gebeurtenissen. Meestal in de context van een familiegeschiedenis die voor een deel in Heerlen heeft plaatsgevonden. De vragen komen ter sprake in de bestuursvergadering. Op de meeste vragen kan een antwoord of een verwijzing naar een andere informatiebron worden gegeven.

Op sommige vragen kan niet altijd een antwoord worden gegeven, omdat dat een nader onderzoek vergt. Hiervoor beschikt het bestuur niet over tijd en mankracht.

Zoals in het voorgaande verslag al gesteld is het digitaliseren van de collectie een onderwerp waarmee het bestuur worstelt. In de afgelopen jaren heeft de vereniging toch heel wat ontvangen. Gaat het om foto's dan is het in goede handen bij de werkgroep Foto en Film. Daarnaast werden ook boeken, tijdschriften en folders ontvangen. Alles wordt netjes bewaard in de kasten in het verenigingslokaal, maar niemand weet wat we precies hebben, laat staan hoe je iets kunt opzoeken. Inmiddels is het bestuurslid Cor Leenaers begonnen met de collectie te beschrijven en dit in een bestand samen te vatten. Getracht wordt dit bestand van verschillen zoekmogelijkheden te voorzien. Op deze manier hoopt het bestuur dat de collectie voor onderzoek gebruikt kan worden.

Werkgroepen

De werkgroep Foto en Film bouwt nog steeds aan de fotocollectie. Mede dankzij de website werden verschillende personen zich bewust dat de vereniging een fotoarchief beheert. Dit heeft tot gevolg dat van meerdere personen foto's aan de vereniging werden aangeboden.

De werkgroep Ondernemersfamilies vorderde gestaag met het publiceren van verslagen van ondernemersfamilies. De drijvende kracht hier achter is Jan Teunissen. In het afgelopen jaar heeft hij twee boeken met als titel "Heerlense Zakenmensen in de 20^e eeuw" uitgegeven waarin verschillende families staan beschreven. De boeken werden ook via de boekhandel verspreid.

De werkgroep Bebouwing en Bewoners houdt zich bezig met het beschrijven van de geschiedenis van een pand, zijn bewoners en eigenaren en dit is minder eenvoudig dan gedacht. De bronnen zijn beperkt tot literatuuronderzoek en archiefonderzoek. Dit laatste is meer omvattend dan men denkt. De archieven zijn moeilijk toegankelijk als het gaat om gigtregisters, kadastrale leggers, notariële archieven en in zekere zin is het een specialistisch problematiek. Toch hebben deze onderzoeken al geleid tot enkele mooie artikelen die in het informatiebulletin zijn gepubliceerd. Te denken valt aan de artikelenreeks van Loes Loffeld over het huis De Tesch en de rondgang door Heerlen (Parkstad) anno 1755.

Activiteiten

In mei werd de vereniging via de voorzitter Jan Bardoul benaderd voor het project "Joden in Heerlen voor tijdens en na de Tweede Wereldoorlog". De initiatiefnemers van dit project zijn de gebroeders Cyril en Huub Laudy en Henk Wolf. De doelstelling is om het leven van de joden in de periode van de jaren

dertig tot na de oorlog in Heerlen in kaart te brengen. Er zijn nu nog maar schaarse gegevens beschikbaar, die een diffuus beeld geven. Het streven is om deze gegevens zoveel mogelijk aan te vullen zover dat in een kort tijdsbestek mogelijk is, want men heeft voor ogen om het project in 2014 af te ronden. Voor het onderzoek en dan vooral op de verschillende deelgebieden is hulp nodig. De vraag aan de vereniging is of deze hierin een rol kan spelen. Dit is aanleiding geweest om een oproep in het informatiebulletin te plaatsen. Enkele leden hebben toegezegd om aan dit onderzoek mee te werken. Jan Bardoul, de voorzitter, heeft ook zitting in het comité van aanbeveling genomen.

Een gevolg van het onderzoek naar de joden in Heerlen is de lezing van Jan Bardoul. Op 4 oktober hield hij in Douvenrade een presentatie waarbij het ging over de Joodse families die in Heerlen woonden. De presentatie was ook toegankelijk voor leden. Er is bewust voor Douvenrade gekozen om te kijken wat er nog aan informatie loskomt bij de generatie die de oorlog bewust heeft meegemaakt.

De vereniging gaf acte de présence op de Open Monumentendag op zaterdag 10 september met een stand in de kapel van het Savelbergklooster in Gasthuisstraat. Speelde het vorig jaar het slechte weer een gunstige rol, dit jaar kreeg men de indruk dat door het mooie weer minder bezoekers kwamen.

Het jaar wordt traditiegetrouw afgesloten met een ledenbijeenkomst. De ledenbijeenkomst heeft een gezelligheidskarakter met een informatief randje. Het informatief deel werd waargenomen door het bestuurslid Jan Teunissen. Het thema was het Kerkhof aan de Akerstraat. Allereerst werd er een opname van TV Limburg vertoond waarin Jan Teunissen met een reporter over het kerkhof loopt en tekst en uitleg geeft over verschillende graven. In een lezing met fotopresentatie daarna ging hij dieper in op het ontstaan van het kerkhof. Daarnaast werden nog enkele graven van bekende personen en families nader besproken.

Tot slot

Dat de heemkundevereniging in een behoefte voorziet is voor het bestuur wel duidelijk. Zowel de leden worden graag geïnformeerd en niet alleen de leden. Regelmatig komen er via de website vragen van niet leden over allerlei aspecten van het verleden van Heerlen. Het is dus niet waar dat Heerlen als een zo modern ogende stad geen verleden heeft, een verleden dat genoeg belangstellenden heeft, die het bestaansrecht van een heemkundevereniging rechtvaardigt.

Heerlen, februari 2012
Leo Franck

'De Tesch' een vergeten plek in het centrum van Heerlen deel V

Het onderzoek naar een huis en zijn bewoners

Inleiding

Weet u het nog? Even ter herinnering: 'De Tesch': een huis en later ook een bekende plek, gelegen aan de Geleenstraat in oud Heerlen, tegenover het stadhuis, genoemd naar datzelfde huis annex brouwerij. Al vier afleveringen lang probeer ik het huis, zijn bewoners en de bezitsuitbreidingen voor u in kaart en in beeld te brengen. Nu volgt dus het vijfde deel.

Vanuit onze tijd gezien is de oorspronkelijke Tesch in de loop der tijd behoorlijk veranderd. Van één erfelijk huis met omliggende grond, waarschijnlijk vanaf de zeventiende eeuw in bezit van de familie Schils, is het oorspronkelijk eigendom uitgebreid, van eigenaar gewisseld, van uiterlijk veranderd en in meerdere kavels opgedeeld. De open plaatsen zijn opgevuld, panden gesplitst en verhoogd, tussenmuren gemetseld, de gevels gemoderniseerd, grotere ramen geplaatst, een torentje erbij, het torentje er weer af. Ook de bestemming van de verschillende

Geleenstraat

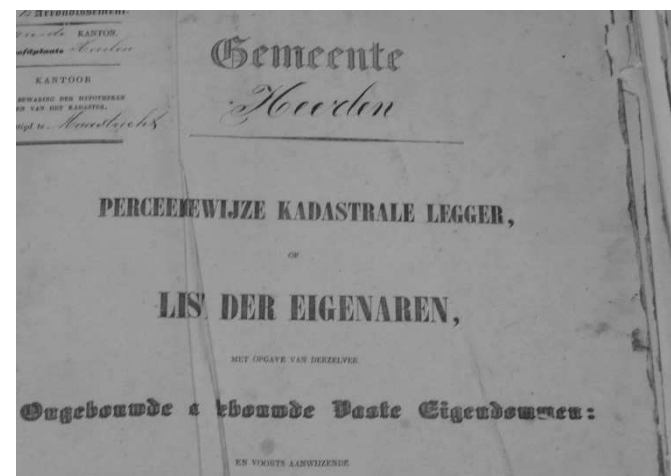
sigarenwinkel, kruidenier, lingeriezaak, kledingmagazijn, kantoorboekhandel; allerlei soorten nering hebben er gehuisd. Na de aanleg van de promenade in de zestiger jaren van de twintigste eeuw, kregen enkele winkels er aan de achterkant

een extra ingang bij. Maar nog steeds is de bovengevel van sommige zaken te herleiden tot het uiterlijk aanzien van het eind van de 19e eeuw.

Tot aan deze aflevering is de Tesch van generatie op generatie via vererving in handen van familieleden gebleven. Er is één doorlopende lijn van begin 18e eeuw tot het einde van de 19e eeuw: de families Schils, Starmans en Ross waren directe verwanten van elkaar. Deze tak van de familie Ross verdwijnt door verhuizing en gebrek aan nakomelingen uit Heerlen en de eigendommen gaan tegen het eind van de 19e eeuw in andere handen over. Aan mij de taak om al die wisselingen van uiterlijk, van eigenaren en bewoners in hapklare brokken aan u mee te delen en dat valt niet mee, want niet alle gegevens zijn te vinden en er doen zich in de loop van de 20ste eeuw nogal wat veranderingen voor in de Geleenstraat.

Geschiedenis

Voor de geschiedenis van de panden heb ik de bouwdoossiers en de hinderwetvergunningen op internet doorgeploegd, oude foto's vergeleken, de kadastrale kaarten bestudeerd en de kadastrale leggers geraadpleegd (een waar kadastraal doolhof, verzeker ik u). Ook de adresboeken uit 1915, 1922, 1933 en 1965 komen eraan te pas. Zelfs de adresboekjes van de bevolkingscontroleurs zijn niet aan mijn aandacht ontsnapt. Gelukkig maar dat, behalve de bouwdoossiers de adressen en de vergunningen van de hinderwet, ook de notariële archieven

voorblad kadastrale legger

het archief om de inhoud de microfiches te raadplegen. (Wel leuk trouwens als een van uw voorouders eens een huis heeft gebouwd of verbouwd, of u woont zelf in een oud pand: kijk op de site van Rijkzaken bij archieven. Vaak is er in het archief ook nog een tekening van de voorgenomen verbouwing te zien.) Een

waarin (bijna) alle transacties van kopen en verkopen beschreven staan, inclusief de daarin genoemde personen, tegenwoordig via internet met meer gemak op te zoeken zijn. Ook al is het niet altijd eenvoudig om de juiste zoektermen te vinden en moet je toch nog naar

T. 5506		NAAM	VOORNAMEN	BEROEP	WOONPLAATS
EIGENAREN		Joosten	Jan Willem	Landbouwer	Frank Heerlen
VERBODER, ACHTER, REGT STALHOUDER, OF TER VAN HET AN GEBRUIK EN NING		en Joosten	Mathieu	monderjarig	of

POLDER, GEHUCHT of plaatselijke benaming.	VERWIJZING NAAR het kadastrale plan.	het register van over-schrijving (hypo-theken).	SOORT van EIGENDOM.	GROOTTE.	Klassering (ongebouwd).	Kadastraal inkomen zonder aftrek der polder- en dijks-lasten.	Belrag van den aftrek wegens polder- en dijks-lasten.	Belastbare opbrengst. Onge-bouwd.	BELASTBARE OPBRENGST.	BEKNOPT OMSCHRIJVING der plaats gehad hebbende VERANDERINGEN
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1516	1516	1516	1516	1516	1516	1516	1516	1516	1516	1516

complicerende factor kan zijn als er een notaris van buiten Heerlen betrokken is geweest bij een transactie, ga dan maar eens zoeken! Zo heb ik nog steeds de verkoop aan Pieters-(Dortu) niet kunnen vinden. Ook kan ik soms niet precies reconstrueren waar precies welk pand gelegen heeft. Wie mij daarbij kan helpen, graag!

De reden dat ik deze gegevens nog niet kan geven komt mede doordat deze aflevering van de Tesch in heel korte tijd geschreven moet worden. Door ziekte en andere omstandigheden kon ik lang niet aan deze serie werken en zal het daarom niet bij het vijfde deel kunnen laten. Ik zal ook nog vaak voor aanvullende informatie het archief van Rijkzheid moeten bezoeken. Het spreekt vanzelf dat u eventuele verbeteringen en aanvullingen van mij te goed houdt. Ik hoop nu dat het geheel toch interessant genoeg voor u is door de tekst en de bijgevoegde illustraties. Nu begint mijn verhaal met de verkoop van het eerste pand van wat eens ‘de Tesch’ genoemd werd. Maar eerst...

Het Kadaster

Eerst moet ik u kort uitleggen hoe zo’n kadastrale legger werkt. Om precies te zijn: de Perceelsgewijze Kadastrale Leggers. Zo’n legger is er eigenlijk voor het berekenen van de gemeentelijke grondbelasting, maar er wordt ook in bijgehouden als er iets verandert aan de grootte van het perceel, de bebouwing en de eigendomsrechten.

T. 5506		NAAM	VOORNAMEN	BEROEP	WOONPLAATS
EIGENAREN		Joosten	Jan Willem	Landbouwer	Frank Heerlen
VERBODER, ACHTER, REGT STALHOUDER, OF TER VAN HET AN GEBRUIK EN NING		en Joosten	Mathieu	monderjarig	of

POLDER, GEHUCHT of plaatselijke benaming.	VERWIJZING NAAR het kadastrale plan.	het register van over-schrijving (hypo-theken).	SOORT van EIGENDOM.	GROOTTE.	Klassering (ongebouwd).	Kadastraal inkomen zonder aftrek der polder- en dijks-lasten.	Belrag van den aftrek wegens polder- en dijks-lasten.	Belastbare opbrengst. Onge-bouwd.	BELASTBARE OPBRENGST.	BEKNOPT OMSCHRIJVING der plaats gehad hebbende VERANDERINGEN
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1516	1516	1516	1516	1516	1516	1516	1516	1516	1516	1516

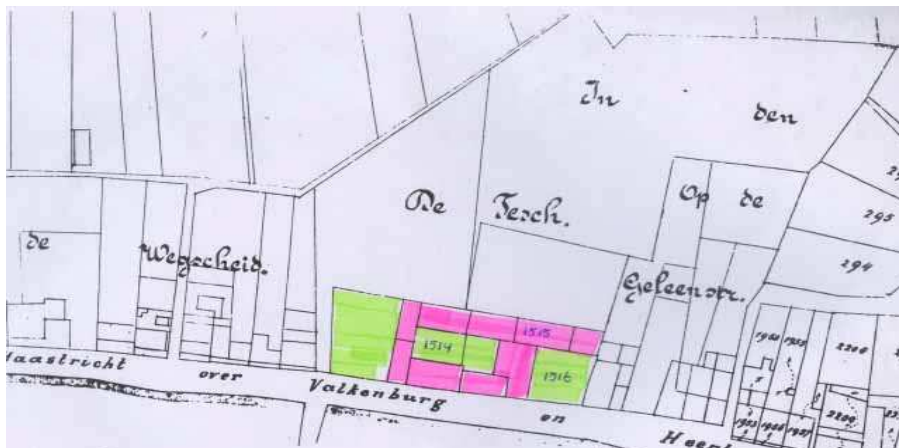
Inschrijving in kadaster van Joosten en Hanssen

Vóór de Napoleontische tijd werd de ligging van een perceel aangeduid door het noemen van de naaste de burens, de ‘reygenoten.’ Bij verkoop werd deze ligging opgetekend in de zo genaamde ‘Gicht-registers.’ Gichten is echten of echt maken. Rond 1840, bij de invoering van het kadaster, kreeg ieder grondstuk een nummer. De Tesch kreeg de volgende nummers: 275 tuin / 276 boomgaard / 277 tuin. Op de nummers 1514 en 1516 lagen huizen, op 1515 lag de brouwerij. Verder waren er nog de kavels 1896 / 1898 / 1899 mogelijk percelen met een huis erop en mogelijk nummers die betrekking hadden op een of meer van de eerste genoemde kadastrnummers. Op 1897 lag een bergplaats met erf. Voor al deze nummers werd een D gezet om aan te geven dat deze grondstukken in het centrum van het dorp Heerlen lagen.

Daarnaast kregen ook de eigenaren een nummer. In het geval van Herman Joseph Ross, eigenaar in de tijd van invoering, was dit nummer 1492. U begrijpt dat als de kavels werden verkocht, dit van invloed was op de nummers van zowel het perceel als de eigenaar. Dat maakt het ook zo ingewikkeld voor de amateuronderzoeker. Een stuk grond kon ook in delen verkocht worden en dat had dan tot gevolg dat er bv twee aparte nummers ontstonden voor de nieuw ontstane kavels en twee andere nummers voor de volgende eigenaren. Een heel

gezoek dus en ik ben er hier en daar (nog) niet altijd achter kunnen komen hoe de situatie na deling en verkoop was.

Op een andere plaats in die leggers staan de namen van de eigenaren opgetekend, je bent dus steeds aan 't zoeken tussen de verschillende nummers en welke persoon daarbij hoort. Al deze gegevens en veranderingen staan niet in één boek, maar werden in de loop der jaren opgetekend in een flink aantal grote,

plattegrond van de oorspronkelijke Tesch

zwarte boeken van 50 bij 30 cm. Een aantal percelen heb ik nog niet kunnen traceren, omdat de cijfers soms moeilijk te lezen zijn en ik in het archief in Heerlen de juiste kadastrale kaarten niet heb kunnen vinden. Waarschijnlijk zijn ze aanwezig op het kadaster zelf, waar ik op zeker moment nog naartoe zal moeten gaan. Tot dan blijven u en ik onkundig van de juiste plek van deze percelen. Omdat ze allemaal de Tesch heten, zullen ze zeker op het voormalige terrein van dit grondstuk liggen.

Om u een idee te geven: de nrs D 275, 276 en 277 lagen uitgespreid over de huidige promenade. Noordelijk zeker tot in de buurt van de Dautzenbergstraat en oostelijk tot kort aan of zelfs voorbij de huidige Saroleastraat. Deze straten waren er toen nog niet, het waren paden, of smalle wegen. Het hele gebied van de Tesch werd oorspronkelijk begrensd door het vlot, dat vanaf de Raadhuisstraat naar beneden liep. Later door het eerder genoemde Kamergatsken, een voetpad lopend vanaf de Geerstraat, achter langs de huizen van de Geleenstraat, afbuigend richting Dautzenbergstraat en in oostelijke richting ongeveer uitkomend tegen het einde van de huidige Oranje-Nassaustraat. (alles met een natte vinger, natuurlijk)

Er is verder in de kadastrale leggers nog sprake van aantekeningen als deeling, successie, redr. met vereeniging(?), scheiding, splitsing, verbouw, bijbouw en verkoop natuurlijk!

Verkoop

De eigenaren van de Tesch na 1858 zijn de volgende kinderen Ross: de zoons Johan, Gustaaf, Antoon, Herman Joseph en de dochters Odilia en Mina. Het

van de deelen
Wd. Ross
Ferdinand van Oppen

aandeel van de beide meisjes in deze erfenis komt na hun vroege dood in het bezit van Francis Schreuder, weduwnaar van Odilia Ross, hij erft geen aandeel in de Tesch en van

Ferdinand van Oppen, die via zijn jong gestorven kind wel delen van de Tesch verkrijgt. Ieder van hen heeft een eigen nummer in de kadastrale leggers. Van Oppen erft de nummers D 275, delen van 276 en van 277, (later 2491 en 2492) verder ook nog 1897 en een deel van 1898, bovendien een stuk van het eerder genoemde kavel aan de overkant, daar waar nu het stadhuis staat. De eerste drie nrs gaan over onbebouwd gebied: twee tuinen en een boomgaard. Op 1897 ligt een bergplaats met en erf en op 1898 staat een huis. In 1877 vindt hier een splitsing plaats en wordt de nieuwe eigenaar een persoon met het nummer 5247. Terwijl ik dit stuk schreef wist ik tot vandaag woensdag 7 maart 2012 niet wie achter dit nummer steekt. Na een last-minute bezoek aan het archief blijkt het tot mijn verbazing te gaan om drie eigenaren en wel de drie gebroeders Ross Johan, Gustaaf en Lodewijk. Behalve hun eigen nummer hebben ze een afzonderlijk getal voor hun gemeenschappelijke onroerende goederen. De broers kopen het oorspronkelijk geërfde bezit van hun zuster Mina van hun schoonbroer terug. Na bestudering van foto's en de kadastrale leggers moet ik constateren dat er aan de Geleenstraat 5 huizen stonden die bij het grondgebied van de Tesch hoorden. Er is later nog een huis bijgekomen op de plaats van het tuintje, daar verrees het huis met het torentje. Vast staat dat de volgende personen in het begin een deel van de Tesch gekocht hebben.

Arnold Joseph Horbach

Door de familie Ross wordt het eerste gedeelte van de Tesch al verkocht tijdens het leven van de weduwe Ross-Hennen. Hoewel zichzelf oorspronkelijk geen deel van het grondgebied van de Tesch erft, verkoopt zij op 6 oktober 1883 een huis met binnenplaats, stallen en een deel van een daarachter gelegen boomgaard voor fl 5.500 aan Arnold Joseph Horbach, bakker uit Heerlen.¹ Maria Theresia Ross-Hennen handelt hier voor zichzelf, maar

Wd. Ross
A. Horbach

ook in naam van haar kinderen. Dit volgens een akte waarbij zij, zoals we in een eerdere aflevering zagen, als 'lasthebster' voor de zaken van haar kinderen mag optreden. De eerst verkochte goederen zijn uit de erfenis van zoon en broer Lodewijk. De kadastrale nrs zijn delen van de nrs D 1899, D 2226 (voormalig 276) en 2227 (eerst D1897). Het geheel is 36 aren en zestig centiares groot. Voorwaarde bij de verkoop is het aanbrengen van een scheidingsmuur door Horbach tussen de aangrenzende erven. De precieze plaatsbepaling is moeilijk

luchtopname Geleenstraat 1925

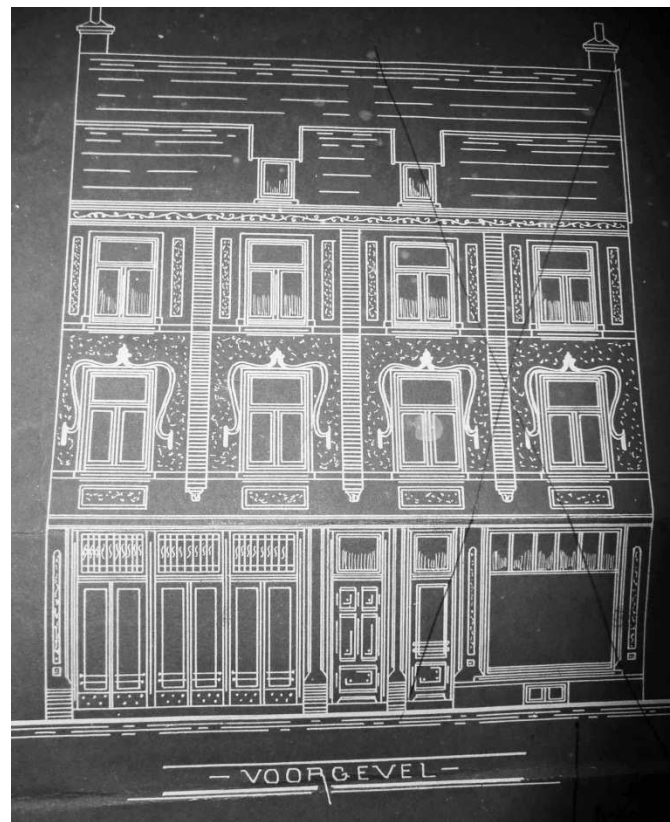
omdat de nummers veranderd zijn en 'een gedeelte van' ook niet direct een bruikbare aanwijzing is. Toch vermoed ik dat het gaat om het huis waar later bakker Crijns zijn bakkerij opent, nl op het adres Geleenstraat 38. Dit vanwege het oorspronkelijke kadastrale nummer 276, dat behalve met een grote boomgaard ook met een huis en tuin aan de Geleenstraat grenst. Aan de linkerkant van deze woning lag oorspronkelijk een stuk groen zoals u op de bijgevoegde plattegrond kunt zien. Opvallend is dat bakker Horbach ook een stuk grond van van Oppen koopt, blijkt uit de leggers. Het gaat hier om een bergplaats en erf.ⁱⁱ Op zijn beurt doet Horbach (een gedeelte van?) zijn eigendom in 1892 weer over aan Hub. Eymael en zijn vrouw Sophie.ⁱⁱⁱ

Hubert Eymael

Eymael is een wijnhandelaar en kuiper uit Aken. Hij koopt in 1894 huis en erf van Horbach. Hier deed ik weer een ontdekking. Even een voorbeeldje van hoe ingewikkeld het soms is en hoe je je hersens erbij moet houden. Ik vraag dus om enige clementie als er af en toe wat foutjes in dit stuk voorkomen. Doordat Eymael er een bergplaats bijbouwt en daarmee de verhoudingen op het kavel verandert, wijzigt ook het nummer van het kadaster weer: het gaat van 2359 naar 2493 en wordt dan 2510!! Iets anders is dat ik niet weet wie de volgende eigenaar is. De weduwe van Hub. Eymael, Sophie, caféhoudster doet het bezit na de dood van haar man volgens de legger in 1896 of 1897 weer van de hand. Omdat bepaalde gedeeltes van de kadastrale leggers ontbreken, weet ik op dit moment niet wie er schuil gaat achter het eigendomsnummer 4834.^{iv}

Café Hanssen

De volgende verkoop vindt plaats op 3 maart 1895 als Gustaaf Ross uit Oberhausen het huis, de open plaats, stal en erf verkoopt aan **Hendrik Joseph Hanssen**, herbergier en metselaar en zijn vrouw Anna Meisters. Het echtpaar

bouwtekening cafe Hanssen 1913

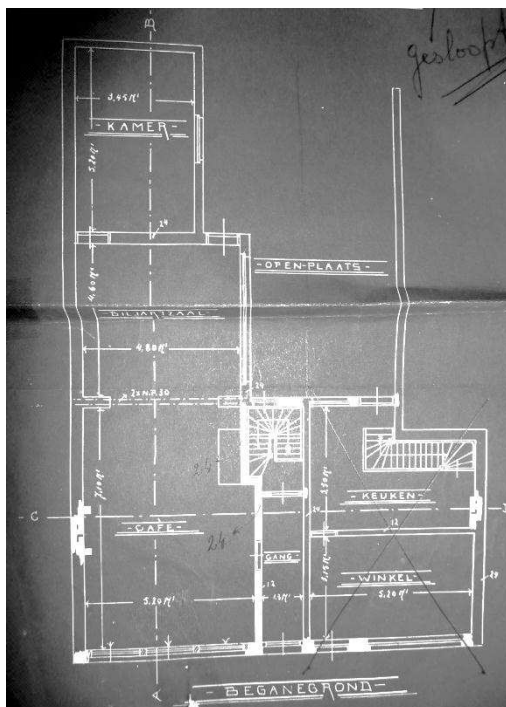
heeft drie kinderen Julius, Gerard en Maria. Dit pand aan de Geleenstraat is door Ds Jongeneel bekend geworden als van oudsher het huis van de weduwe Ross; het gaat om het huis waarvan de foto in de vorige aflevering stond. In de verkoopakte verleden voor notaris B. van Kessel wordt het huis genoemd als perceel met open plaats, stal en erf, genaamd 'In den Tesch' sectie D 2492, groot drie aren en 16 centiares. De verkoopprijs

bedraagt fl 4.200. De koper mag het pand pas in oktober betrekken; dit doet vermoeden dat het pand op het moment van verkoop nog niet leeg opgeleverd kan worden. En zó doet het bekende café Hanssen aan de Geleenstraat haar intrede. Veel Heerlenaren van nu zullen het café nog kennen. Op dezelfde plek waar eens de familie Ross woonde ligt dit etablissement tot aan het eind van de zestiger jaren van de vorige eeuw. Al begon het verblijf van deze familie volgens het adresboek uit 1915 niet met een kroeg, maar met een sigarenhandel. Op foto's is te zien dat de voorgevel van het pand Hanssen nog een aantal jaren hetzelfde blijft. In 1913 wordt het 'caféhuis' aan de Geleenstraat 28 voor de eerste

heeft drie kinderen Julius, Gerard en Maria. Dit pand aan de Geleenstraat is door Ds Jongeneel bekend geworden als van oudsher het huis van de weduwe Ross; het gaat om het huis waarvan de foto in de vorige aflevering stond. In de verkoopakte verleden voor notaris B. van Kessel wordt het huis genoemd als perceel met open plaats, stal en erf, genaamd 'In den Tesch' sectie D 2492, groot drie aren en 16 centiares. De verkoopprijs

keer verbouwd. Er komt een nieuwe voorgevel in en er wordt een verdieping opgezet.^v

Volgens het adresboek uit 1922/23 drijft op huisnummer 26 een zekere van Es samen met de weduwe H.J. Hanssen-Souren een sigarenmagazijn. Op Geleenstraat 28 woont dan 'hotelier' J.H. Hanssen. Het café en de winkel zitten in één en hetzelfde pand. In 1925 vindt er een verbouwing plaats door zoon Julius en op de bijgevoegde bouwtekening uit 1913 is goed te zien dat het cafégedeelte links ligt en dat er aan de rechterkant een winkel in het pand zit. Met grote waarschijnlijkheid is de weduwe Hanssen-Souren een familielid van de caféhouder. Later krijgt het hele gebouw één huisnummer: 28, waardoor het nummer 26 aan een ander huis wordt gegeven. Hierdoor blijkt wel dat er in de Geleenstraat met

verbouwing zoon Julius Hanssen in 1925

de huisnummers geschoven wordt en dat maakt het er ook niet makkelijker op. Het nummer van het kadaster is dan ook veranderd in 4441.^{vi}

In maart 1948 is café Hanssen opnieuw aan een opknappbeurt toe. Er komt een nieuwe entree en de glaspui wordt vervangen.^{vii} En in 1967 wordt weer een aanvraag voor

verbetering ingediend, nu door Leo Hanssen. Het interieur van het café zelf en de toiletruimte worden gemoderniseerd voor de geraamde prijs van fl 13.500. Ook de verruiming van deuren en ramen zijn in de prijs inbegrepen.^{viii} De wederzijdse burens in 1967 zijn links modehuis Lampe en aan de rechterkant Peek en

Kloppenburg. Aan de achterzijde met de ingang aan de dan pas aangelegde Promenade ligt schoenenzaak van Kolsteren.

Drogisterij Savelbergh

Rechts naast het huis van de weduwe Ross lag een tuintje met een groot hek ervoor, begrenst door een gebouw aan de achterkant, door de rechterzijkant van het huis (later café Hanssen) en de linkerzijgevel van het huis van de burens. De foto hiervan hebt u in de vorige aflevering kunnen zien. Oorspronkelijk was het

huis met torentje: drogisterij Savelbergh

kadastrale nummer van dit stuk D 1516. Wat mij bij de volgende koop bezig houdt is de bestemming van dit tuintje. Volgens foto's uit jaren daarna wordt dit tuintje opgevuld door een nieuw pand met het kenmerkende torentje en balkon, waarin eerst de kunsthandel van de fa Hennen-Lintzen een onderkomen vindt. De koper van dit stuk waarop een huis wordt gebouwd is mogelijk **Jan Joosten**, landbouwer, met zijn vrouw de weduwe **M.C. Hamann**. Voor zover ik weet hebben zij hier zelf

Jan Joosten

nooit gewoond. Later vestigt drogisterij Flora van drogisterij **Savelsbergh** zich een groot aantal jaren op deze plaats. Savelbergh komt

in het bezit van het pand door zijn huwelijk in 1931 met de weduwe Maria Cath. J. Kusters uit Houthem. Het echtpaar krijgt 6 kinderen. De fa Savelbergh verandert in

de loop der tijd een hoop aan dit fraaie pand. Drogist Jan Willem Savelbergh verbouwt zijn huis in 1922, Zijn weduwe doet dit opnieuw tien jaar later. In 1936 is de winkel aan de beurt en weer tien jaar later wordt er een scheidingswand geplaatst. Al deze verbouwingen en verbeteringen gaan zo een tijd door tot in 1955 wanneer een aanvraag door de heer J. Savelbergh wordt ingediend om de winkelpanden Geleenstraat 24 én 26 te verbouwen. Ergens in de tijd is er dus een uitbreiding geweest en het torentje is dan al lang gesneuveld.

Arnold Joseph Kusters

Het volgende kavel van de Tesch dat in vreemde handen overgaat is als Sophie Schepens-Ross en haar man Frans Schepens, bewoners van het kasteeltje op

optocht in de Geleenstraat

Imstenrade, hun aandeel in de Tesch verkopen aan Arnold Joseph Kusters, slager. Sophie erfde het perceel van haar overleden vader: Johan Ross uit Luik.

De datum van de verkoop is 23 september 1895. De koop omvat een huis, stal, tuin en boomgaard, genaamd de Tesch, voor fl. 8.000. De oppervlakte is 69 aren en 75 centiareen. De kadastrale nummers zijn 2490 en 2491, die komen uit gedeelten van de vervallen nummers D275, D276 en D 277^{ix}. De transactie vindt opnieuw plaats bij notaris van Kessel, want het jarenlange notariaat van notaris Gerard Smeets loopt ten einde. Aan deze akte is verder opmerkelijk, dat Joseph Hanssen, herbergier en waarschijnlijk de buurman, een van de getuigen is.

Geleenstraat

Omdat de reconstructie om de bestaande panden te koppelen aan de verschillende eigenaren zo moeizaam verloopt, besluit ik het adresboek uit 1915 te raadplegen. Deze methode is ook al niet makkelijk. Het adresboek begint aan

Geleenstraat links de huizen van de Tesch en rechts het stadhuis

de linkerkant van de Geleenstraat, vanaf het oude Emmaplein, achtereenvolgens alle bewoners te noemen tot en met die van de Valkenburgerweg, om dan aan de andere kant van de straat weer omhoog te tellen. De huizen hebben huisnummer 1 t/m 120. Dit geheel wordt wijk G genoemd. Bijna aan het eind van die opsomming vinden we op nummer 100 rijksklerk Baijens. Ik weet niet zeker of dit om het huis gaat waar later van Hooren zijn kantoorboekhandel dreef, maar op oude foto's is het volgende winkelhuis op nr 101 dat van J.Th. Crijns, winkelier. Geleenstraat 38, denk ik op grond van vergelijking met foto's. Vervolgens P.M.H. Pieters, manufacturier en dan P.N. Martens, horlogemaker en opticien, winkelierster M.J.Th. Honée, C.M.H. Frings, hotelhouder, H.J. Hanssen, sigarenhandel, dan M. Lindelauf, hotelhouder, drogist J.W. Savelberg, J.H. Kusters, veehandelaar en tenslotte H. te Poel, winkelier. Is Frings de eigenaar of bedrijfsleider van het latere 'Hotel de la Poste? Welk hotel beheert Lindelauf? Waarom wordt alleen de sigarenhandel van Hanssen genoemd en niet het café? Ook weet ik niet precies waar het huis van Kusters staat. Er is wel een J.H. Kusters, veekoopman die in 1915 op 109 woont, het latere adres Geleenstraat 20. Maar de naam van de koper van dit pand is A.J. Kusters en niet de J.H. die hierboven wordt genoemd.

Temperantia

We komen wel enkele bekende namen tegen die ons enig houvast geven: Crijns(-Dreesen), nog in de vijftiger jaren op die plek gevestigd, Pieters(-Dortu) idem, Martens, Hanssen, Kusters, drogisterij Savelsbergh en de goedkoopste winkel van Heerlen van H. te Poel, deze heeft twee huisnummers nl 111 en 112.

In het volgende adresboek uit 1922-1923 hebben de huizen links van de Geleenstraat oneven nummers en die aan de rechterkant de even huisnummers, zoals dit nu ook nog gebruikelijk is. De winkel van te Poel heeft dan het huisnummer 18 en 20, drogisterij Savelsbergh nr 22, op 24 wonen een aantal mensen in het zelfde huis(mogelijk hotel Lindelauf). Op 28 zetelt natuurlijk café Hanssen.

Op Geleenstraat 30 is 'Temperantia,' gevestigd, een matigheidsorganisatie. Temperantia beheert op deze plek een alcoholvrij lokaal. H.L. Mulders is de gerant en bewoner ingenieur Huber is ook bij deze idealistische vereniging betrokken. De organisatie houdt het op deze plaats toch nog een aantal jaren vol, want in de jaren 1921 en 1922 dient het bestuur een aanvraag in voor het optrekken van een afscheidingsmuur.^x Heeft de matigheidsorganisatie het pand gekocht of een tijd

Geleenstraat gezien van oost naar west

gehuurd, want in de telefoongids van 1915 wordt een zekeren Michel Frings als hotelhouder vermeld van het dan als 'Hotel de la Poste' genoemd gebouw. Later is familie Peters uitbater van 'Hotel de la Poste'. Hierover meer in een volgende editie.

Huisnummer 32 wordt helemaal niet in het boek genoemd, de fa M. Leijsen, comestibles, heeft nr 34, dan komt Pieters, met zijn confectiemagazijn op 36 en op nummer 38 dus de winkel van Crijns. Ik denk dat hier een fout in het adresboek gemaakt is, want Pieters(-Dortu) heeft later 34 én 36, het ligt dus voor de hand dat Leijsen op 32 woont.

Details

Mogelijk vraagt u zich al een tijd af waarom ik zo in details treedt met al die namen, beroepen, kadaster- en huisnummers. Het antwoord is, dat ik anders door de bomen het bos niet meer kan zien. Want dit is een onderzoek is, dat niet meteen pasklare antwoorden geeft, maar u getuige laat zijn van mijn zoektocht door de archieven, op weg naar de huidige stand van zaken. Daarom moet ik deze methode wel gebruiken, om niet totaal het spoor bijster te raken. Nog even doorzetten dus!

In het huis op Geleenstraat 40 wonen opnieuw een aantal mensen waaronder twee onderwijzers aan de ambachtschool, een bouwopzichter en kennelijk is A.W.H. Hertzberg, horlogemaker annex muziekhandelaar de hoofdbewoner. Ik ben er niet zeker van dat deze laatste twee huizen, de nrs 38 en 40, ook tot de Tesch behoren. Toch zijn er sterke aanwijzingen dat dit wel het geval is, omdat het oorspronkelijk gebied van de Tesch tot aan het vlot kwam. Zoals we gezien hebben liep deze afwatering vanaf de huidige Raadhuisstraat naar beneden langs het grondgebied van de Tesch. Het is mogelijk dat Ferdinand van Oppen juist dit stuk erfde en op enig moment zijn bezit bij een onbekende notaris van de hand deed. Het Provinciaal Kadaster zal mij meer hierover kunnen vertellen, maar voor dat bezoek ontbreekt mij nu de tijd. Later hierover meer!

Crijns

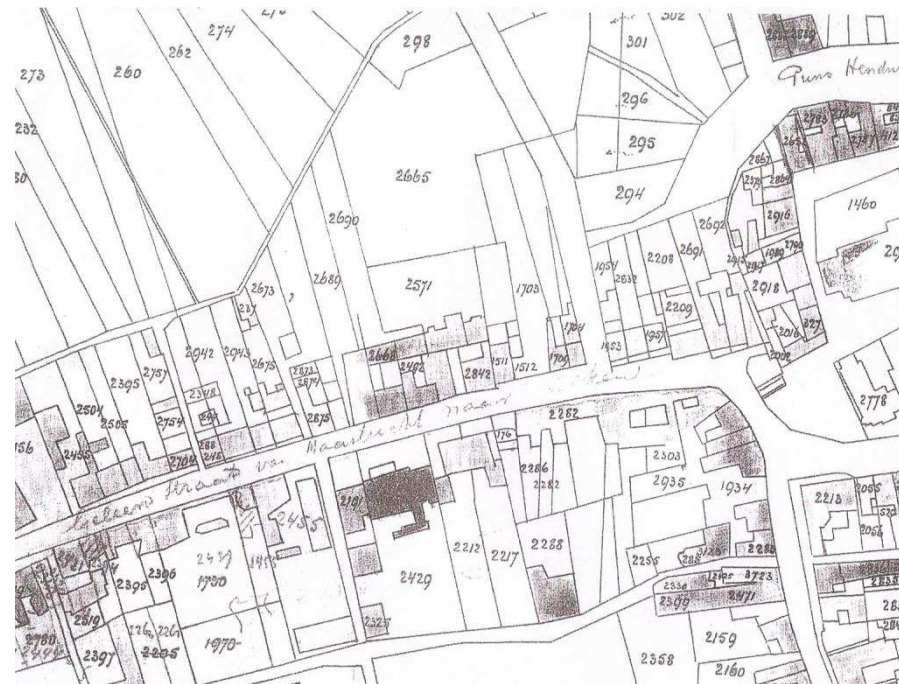
Een zekere A.F. Crijns vraagt volgens de Hinderwet vergunningen in augustus 1883 een vergunning aan tot het oprichten van een bakkerij. Wanneer winkelier A.F. Crijns de winkel koopt is niet bekend, wel dat op 9 mei 1905 opnieuw een verzoek wordt ingediend tot het oprichten van een broodbakkerij in de Geleenstraat, nu door Th. Crijns. dit wordt het 1^e verzoek genoemd, het nummer van het perceel is dan 2770. Toch wordt er met deze vergunning niet veel gedaan, want voor de derde keer komt zo'n verzoek aan de gemeente nu op 13 augustus 1926. Op 1 juli 1927 krijgt bakker Th. Crijns toestemming om de winkel te verbouwen.^{xi} In 1931 vraagt hij toestemming voor de bouw van een droogzolder en 4 kamers in zijn pand.^{xii} De laatste keer dat de fa Crijns-Dreesen de gemeente Heerlen benadert is op 6 maart 1954 met het verzoek de bestaande bakkerij te mogen uitbreiden met 2 electromotoren.^{xiii}

Hoewel ik gehoopt had, de artikelenreeks over het wel en wee van de Tesch met dit vijfde deel af te sluiten, begrijpt de kenner van Heerlen dat ik helaas nog niet aan het einde van mijn relaas ben gekomen. Het einde is nabij, maar in het zicht van de meet moet ik noodgedwongen even een 'pitstop' maken om de redenen die ik u hierboven al schetste. Dus nog even volhouden!

Loes Loffeld

Heerlen 1840 kadasterkaart

Heerlen rond 1900 kadasterkaart

-
- i Not. archieven 116 aktenr 212 invent. nr 494
 - ii Kadastrale leggers
 - iii Kadastrale Leggers
 - iv Kadastrale leggers van dit nummer ontbreken in het Heerlens archief
 - v Bouwdossiers Heerlen 1815-1918 nr verg. 1913/304 oud mapnr. 1169
 - vi Bouwdossiers Heerlen 1919-1981 nr verg 1925/070A
 - vii Bouwdossiers Heerlen 1919-1981 nr verg 1948/025 oudmapnr 1169A
 - viii Bouwdossiers Heerlen 1919-1981 nr verg
 - ix Not. archieven 116 aktenr 164 invent. nr 588
 - x Bouwdossiers Heerlen 1919-1981 nr verg 1921/013C en 1922/ 002
 - xi Bouwdossiers Heerlen 1919-1981 nr verg 1927/036 oud mapnr 1162A
 - xii Bouwdossiers Heerlen 1919-1981 nr verg 1931/108
 - xiii Hinderwetvergunningen